Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
"Средняя общеобразовательная школа с. Брут"
Правобережного района Республики Северная Осетия - Алания

РАССМОТРЕНО
зам. директора по УВР
_________ Ривоненко Н.У.
31 августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор
_________ Гибилова Ж.Ш..
№ 74 от «01» 09 2023 г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«Родной (осетинский) язык»
для 8 класса основного общего образования
на 2023- 2024 учебный год

Составитель: Дзагоева Маргарита Тамерлановна
Учитель осетинского языка и литературы

2023

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Рабочая программа по осетинскому языку для 8 класса составлена с использованием материалов Федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования (ФГОС: основное общее образование// ФГОС. М.: Просвещение, 2008) и образовательной программы по осетинскому языку для 1-11 классов / Составители: Л.Г. Дзампаева, Ф.К. Дзасохова, З.Б. Дзодикова, Л.Х. Кокаева, И.Н. Колиева, А.Ф. Кудзоева, М.Л. Моураова, Л.Р. Пухаева, Л.Д. Саламова, Р.Г. Цопанова. – Владикавказ: издательство «СЕМ», 2014. – 76с., утвержденной Министерством образования и науки Республики Северная Осетия-Алания в 2012 г. с учётом целей и задач ООП школы. Программа ориентирована на учебное пособие по осетинскому языку: Дзасохова Ф.А. Осетинский язык 8 класс, «СЕМ», Владикавказ, 2014.

Рабочая программа по осетинскому языку представляет собой целостный документ, включающий четыре раздела: пояснительную записку; учебно-тематический план; календарно-тематическое планирование по учебному предмету; перечень учебно-методического обеспечения.

Рабочая программа учебного предмета «Осетинский язык» в 8 классе составлена на основе следующих нормативно-правовых документов:

Закон РФ «Об образовании в Российской Федерации» от 29. 12. 2012 № 273-ФЗ.

Закон Республики Северная Осетия-Алания «Об образовании в Республике Северная Осетия-Алания» от 7 июля 2015 г. № 26-РЗ.

Федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования (Приказ Министерства образования и науки РФ от 17 декабря 2010 г. № 1897 "Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования").

Приказ Министерства образования и науки РФ от 04.10.2010 № 986 «Об утверждении федеральных требований к образовательным учреждениям в части минимальной оснащенности учебного процесса и оборудования учебных помещений".

Инструктивно-методическое письмо «О формировании учебных планов образовательных организаций Республики Северная Осетия-Алания, реализующих основные общеобразовательные программы, на 2017/18 учебный год», предусматривает обязательное изучение родного языка и литературы в 8 классе; родной язык – 51 час (из расчета 1,5 раз в неделю). Срок реализации программы – 1 год.

Содержание тем учебного предмета «Родной язык» в 8 классе (8-æм кълас. Къуыри –1,5 сах., æдæппæт – 51 сах.)

I. Ævзаг æмæ ныхасы тыххæй зонындзинæдтæ

5–7-æм кълæсты рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын (3 сах.)

Фонетикæ. Орфографи. Лексикæ. Дзырдарæзт. Морфологи. Синтаксис. Стильтæ.

Синтаксис. Пунктуаци. Дзырдбаст (4 сах.)
Дзырдбасты тыххæй рацыд æрмæг фæлхат кæнын. Дзырдбæстыты нысаниуæг. Домгæ бастдзинады хуызтæ дзырдбасты (æмарæзт, æфтыдад). Дзырдбасты хуызтæ сæйраг дзырды морфологион арæзтмæ гæсгæ (мивдисæгон, номон, фæрсдзырдон).

Хуымæтæг хъуыдыйад (2 сах.)
Хъуыдыйады тыххæй зонинæгтæ зæрдыл æрлæууын кæнын. Хъуыдыйады грамматикон бындур. Дзырдты рæнхъæвæрд хъуыдыйады. Хуымæтæг хъуыдыйады интонаци. Логикон цавд.

Хуымæтæг дывæрсыг хъуыдыйæдтæ. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ (6 сах.)
Сæйраты тыххæй æмбарынад зæрдыл æрлæууын кæнын. Сæйраты морфологион арæзт. Дзырдбастæй арæзт сæйрат. Зæгъинаджы тыххæй æмбарынад зæрдыл æрлæууын кæнын. Хуымæтæг мивдисæгон зæгъинаг. Амад мивдисæгон зæгъинаг. Амад номон зæгъинаг. Тире сæйрат æмæ зæгъинаджы ’хсæн.

Хъуыдыйады фæрссаг уæнгтæ (9 сах.)
Фæрссаг уæнгты тыххæй зонинæгтæ зæрдыл æрлæууын кæнын. Æххæстгæнæн. Йæ нысаниуæг. Комкоммæ æмæ фæрссаг æххæстгæнæнтæ. Æххæстгæнæнты морфологион арæзт. Æххæстгæнæнты бастдзинад, цы дзырдтæ фæбæрæг кæнынц, уыдонимæ. Бæрæггæнæн. Йæ нысаниуæг. Бæрæггæнæнты морфологион арæзт. Бæрæггæнæнты бастдзинад, цы дзырдтæ фæбæрæг кæнынц, уыдонимæ. Æмхасæн куыд бæрæггæнæны хицæн хуыз. Æрхæцæн нысæнттæ æмхасæнимæ. Фадатон

дзырдтæ. Афоны, бынаты, архайды хуызы, æфсоны æмæ нысаны фадæттæ; сæ нысаниуæг. Фадатон дзырдты морфологион арæзт. Фадатон дзырдты бастдзинад, цы дзырдтæ фембарын кæнынц, уыдонимæ.

Иувæрсыг хъуыдыйæдтæ (6 сах.)

Иувæрсыг хъуыдыйæдты дыууæ къорды: бæлвырдцæсгомон, æбæлвырд- цæсгомон, иумæйагцæсгомон, æнæцæсгомон хъуыдыйæдтæ; номхуындон хъуыдыйæдтæ. Иувæрсыг æмæ дывæрсыг хъуыдыйæдты синоними.

Æнæххæст хъуыдыйæдтæ (1 сах.)

Æнæххæст хъуыдыйæдты арæзт. Æнæххæст хъуыдыйæдтæ диалог æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты. Тире æнæххæст хъуыдыйады.

Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ (4 сах.)

Хъуыдыйады æмхуызон уæнгты тыххæй зонинæгтæ зæрдыл æрлæууын кæнын. Бæттæгтæ æмæ интонацийæ, стæй ранымады хъæлæсы уагæй баст хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ. Æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæнтæ. Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады æмхуызон уæнгтимæ. Æмхуызон уæнгтæ иугæнæг дзырдтæ. Дыстъæлф æмæ тире хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ иугæнæг дзырдтимæ.

Сидæнтæ, бавæргæ дзырдтæ æмæ æвастхъæртæ (5 сах.)

Сидæны тыххæй æмбарынад зæрдыл æрлæууын кæнын. Сидæны бынат хъуыдыйады. Æрхæцæн нысæнттæ сидæнтимæ. Бавæргæ дзырдтæ æмæ хъуыдыйæдтæ. Бахæсгæ арæзтытæ. Æвастхъæртæ. Æрхæцæн нысæнттæ сидæнтимæ, бавæргæ дзырдтæ æмæ хъуыдыйæдтимæ, бахæсгæ арæзтытимæ. Иугай æмæ æмкъай æрхæцæн нысæнттæ.

Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгтæ (4 сах.)

Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгты тыххæй æмбарынад. Иртæстгонд бæрæггæнæнтæ æмæ æмхасæнтæ. Иртæстгонд фадатон дзырдтæ. Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады иртæстгонд бæрæггæнæнтæ, æмхасæнтæ æмæ фадатон дзырдтимæ.

Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас (3 сах.)

Комкоммæ ныхасы æмæ диалоджы тыххæй рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын. Искæй ныхас зæгъыны фæрæзтæ. Фæрссаг ныхасы тыххæй æмбарынад. Ӕрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады комкоммæ æмæ фæрссаг ныхасимæ. Цитатæ. Диалог. Ӕрхæцæн нысæнттæ цитатæ æмæ диалогимæ.

8-æм къласы рацыд æрмæг бафидар кæнынил куыст (3сах.)

ТРЕБОВАНИЯ К УРОВНЮ ПОДГОТОВКИ УЧАЩИХСЯ
(Домæнтæ ахуырдзауты цæттæдзинадмæ)
II. Коммуникативон арæхстдзинæдтæ

Ныхасмæ хъусын æмæ йæ æмбарын

Текстæн сæргонд дæттын. Тексты стиль бæрæг кæнын. Тексты мидис фæрстытæм гæсгæ æвзарын. Хи ныхæстæй йæ дзурын. Тексты ныхасы хуыз иртасын. Текстæн лингвистикон анализ кæнын. Аргъ кæнын скъоладзауты дзуæппытæн; дзуапп дæттын тексты мидисимæ баст фæрстытæн.

Дзурын. Диалогон ныхас.

Диалоджы архайын, дзурæгмæ хъусын, йæ ныхас ын æмбарын, дзуапп ын дæттын. Ныхасæмбалæн афоныл æмæ хъæугæ дзуапп дæттын. Ныхасы архайын æмæ йæ кæронмæ хæццæ кæнын.

Дзурын. Монологон ныхас

Исты темæмæ гæсгæ хъуыдытæ, фæндтæ раст æмбарын кæнын. Аив æмæ хъуыдыджын ныхас кæнын. Текст хи ныхæстæй дзурын. Публицистикон раныхас райгуырæн зæххы историйы тыххæй кæнын. Ныхасы алы хуызтæй пайда кæнын адæймаджы æддаг бакасты, æрдзы æрфысты. Цыбыр хъусынгæнинаг аразын лингвистикон æрмæджы темæйыл.

Кæсын

Текст аив кæсын. Тексты сæйраг æмæ фæрссаг хъусынгæнинаг иртасын. Тексты хъæугæ информаци арын. Тексты стиль æмæ ныхасы хуыз бæрæг кæнын. Текст мидисон хæйттыл дих кæнын æмæ сын сæргæндтæ æвзарын. Фæрстытæн тексты дзуæппытæ арын. Текстыл æнцайгæйæ, хъуыдыйæдтæ кæронмæ хæццæ кæнын.

Фыссын

Фæрстытæн, фысгæйæ, дзуæппытæ дæттын. Хуымæтæг хъуыдыйæдтæй вазыгджын хъуыдыйæдтæ аразын. Иувæрсыг хъуыдыйæдтæн дывæрсыг синонимон хъуыдыйæдтæ фыссын. Лæвæрд темæмæ гæсгæ сочиненитæ фыссын. Цæттæ кæнын публицистикон уацмыстæ: уацхъуыд, репортаж, цыртдзæвæны æрфыст æ. æнд. æмæ пайда кæнын æвзаджы алы фæрæзтæй (ирд дзырдтæй, темæ амонæг номдартæй, риторикон фæрстытæй, æмхуызон уæнгты рæнхъытæй æ. æнд.).

II. Сæйраг домæнтæ 8-æм къласы скъоладзауты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм

Скъоладзаутæ хъуамæ зоной:

– 8-æм къласы æвзагæй цы темæтæ сахуыр кодтой, уыдонæн сæ сæйрагдæрты раиртæстытæ;
– дзырдбасты нысаниуæг;
– домгæ бастдзинады хуызтæ дзырдбасты;
– дзырдбасты хуызтæ сæйраг дзырды морфологион арæзтмæ гæсгæ;
– дзырдты рæнхъæвæрд хъуыдыйады; – хуымæтæг хъуыдыйады интонацион арæзт;
– сæйраг æмæ фæрссаг уæнгты морфологион арæзт;
– зæгъинаджы хуызтæ;
– фæрссаг уæнгты нысаниуджытæ;
– иувæрсыг хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ сæ грамматикон æууæлтæ;
– æнæххæст хъуыдыйæдты арæзт;
– хъуыдыйады æмхуызон уæнгты бастдзинады фæрæзтæ æмæ иугæнæг дзырдæ æмхуызон уæнгтимæ;
– иртæстгонд уæнгты хуызтæ;
– сидæнтæ, бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ;
– комкоммæ æмæ фæрссаг ныхасы арæзт; – литературон ныхасы домæнтæ;
– ирон æмæ дыгурон диалектты иуæй-иу грамматикон хицæндзинæдтæ.

– пунктуацийы ӕгъдӕуттӕ;
– тексты арӕзт ӕмӕ хуызтӕ.

Скъоладзаутӕ хъуамӕ арӕхсой:
– дзырдбӕстытӕ ӕмӕ хъуыдыйӕдтӕ (иувӕрсыг ӕмӕ дывӕрсыг) аразынмӕ; – вазыгджынгонд хуымӕтӕг хъуыдыйӕдтӕ аразынмӕ;
– хуымӕтӕг иувӕрсыг ӕмӕ дывӕрсыг хъуыдыйӕдтӕ, хъуыдыйӕдтӕ комкоммӕ ныхасимӕ синтаксисон ӕвзӕрст кӕнынмӕ;
– ныхасы мидис ӕмӕ стильтӕм гӕсгӕ синтаксисон синонимтӕй пайда кӕнынмӕ;
– литературон нормӕтӕ ӕххӕст кӕнынмӕ;
– вазыгджынгонд хуымӕтӕг хъуыдыйады ӕрхӕцӕн нысӕнттӕ ӕвӕрынмӕ;
– сӕйрат ӕмӕ зӕгъинаджы ’хсӕн, стӕй ӕнӕххӕст хъуыдыйады тире ӕвӕрынмӕ;
– хъуыдыйӕдтӕ цухгонд бӕттӕнтимӕ раст хъӕлӕсы уагӕй кӕсынмӕ;
– цы орфограммӕтӕ ахуыр кодтой, уыдон амонынмӕ ӕмӕ рӕдыдтытӕ раст кӕнынмӕ;
– текст, тексты хӕйттӕ, ныхас, ныхасы стильтӕ ӕмӕ ныхасы хуызтӕ бӕрӕг кӕнынмӕ;
– литературон-критикон уацхъуыдӕй (кӕнӕ стыр уацхъуыды хайӕ) конспект ӕмӕ тезистӕ аразынмӕ;
– таурӕгъон текст ӕххӕстӕй кӕнӕ йӕ цавӕрдӕр хӕйттӕ хи ныхӕстӕй дзурынмӕ (фыссынмӕ) бынаты кӕнӕ исты цыртдзӕвӕны ӕрфыстимӕ;
– сочинени-ӕрфыст фыссынмӕ;
– сочиненитӕ публицистикон темӕтыл фыссынмӕ, хи хъуыдытӕ, цӕстӕнгас дзы ӕвдисгӕйӕ;
– фонетикон, дзырдарӕзтон, лексикон, морфологион, синтаксисон ӕвзӕрст кӕнынмӕ;
– дзырдуӕттимӕ кусынмӕ.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ ПО РОДНОМУ (ОСЕТИНСКОМУ) ЯЗЫКУ В 8 КЛАССЕ ПО ФГОС (51 ЧАС)

(Кæлиндарон-тематикон пълан ирон æвзагæй 8-æм къласы, ФПАС гæсгæ арæзт, 51 сах.)

№	ны-мæц	Урочы темæ	сах	Урочы хуыз	Ахуыры фæстиуджытæ (ФПАС-мæ гæсгæ)			Ахуырадон архæйдтытæ
					Предметон	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Удгоймагон	
1.	6.09	5-7 къласты цы æрмæг базыдтой, уый зæрдыл æрлæууын кæнын	1	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын	Æрдзурын мадæлон æвзаджы ахадындзинадыл адæймаджы царды, ныхас æмæ æвзаджы	**Коммуникативон:** ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:** хи	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ (сочинени-хæдзармæ куыст)

					хицæндзинæдтыл,.	архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. **Базонæн**: æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын		
2.	**13.09**	***Сиптаксис. Пунктуаци. Дзырдбаст.*** Дзырдбасты тыххæй рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын. Дзырдбасты хуызтæ сæйраг дзырды морфологион арæзтмæ гæсгæ «Афæдзы афонтæ»	**3** **1**	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын	Бацамонын дзырдбасты хицæндзинæдтæ, дзырдбаст аразыны мадзæлттæ	**Коммуникативон:** ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:** хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. **Базонæн:** æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Ирон лексикæйы хъæздыгдзинад æнкъарын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст
.3	**20.09**	Бастдзинады хуызтæ дзырдбасты. Æмарæзт. Æфтыдад. «Фæззæг»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын дзырдбасты хицæндзинæдтæ, дзырдбаст аразыны мадзæлттæ	**Коммуникативон:** ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон**: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. **Базонæн:** æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Эстетикон æнкъарæнтæ рæзын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст

4.	**27.09**	Хуымæтæг хъуыдыйад. Хуымæтæг хъуыдыйады интонаци. Логикон цавд. «Райгуырæн бæстæ»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын хъуыдыйады хуызтæ сæ загъды нысан æмæ интонацимæ гæсгæ	**Коммуникативон:** ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:** хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. **Базонæн**: æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Ирон лексикæйы хъæздыгдзинад æнкъарын	Синтаксисон æвзæрстытæ, сфæлдыстадон куыстытæ
5.	**4.10**	Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ.сæйрат æмæ зæгъинаг. Сæйраты арæзт.Хъуыдыйады грамматикон бындур. « Адæм æмæ æрдз»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын хъуыдыйады сайраг уæнгтæ, базонгæ кæнын хъуыдыйады грамматикон бындуримæ	**Коммуникативон:** ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**ахуырадон нысан æвæрын. **Базонæн**: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.	Мадæлон æвзаджы аивдзинад æнкъарын; орфографион нормæтæй пайда кæнынмæ тырнындзинад гуырын кæнын	Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын
6.	**11.10**	Зæгъинаг. Зæгъинаджы хуызтæ. Хуымæтæг мивдисæгон зæгъинаг. Амад мивдисæгон зæгъинаг. «Зæххыл кад дæр ис æмæ цард дæр»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын хъуыдыйады сайраг уæнгтæ, базонгæ кæнын хъуыдыйады грамматикон бындуримæ	**Коммуникативон:** искæй ныхасмæхъусын, аргъ ын кæнын; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи архæйдтытæм хъус дарын. **Базонæн**: æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Эстетикон æнкъарæнтæ рæзын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст.Къордты куыст, индивидуалон куыст

7.	**18.10**	Зæгъинаджы хуызтæ. Амад номон зæгъинæгтæ «Уæздан æгъдауджын лæджы хонынц»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонынзæгъинаджы хуызтæ	**Коммуникативон:** нхи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:** хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. **Базонæн**: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.	Индивидуалон куыст кæнынмæ æмæ къорды архайынмæ разæнгард кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ.
8.	**25.10**	Тире сæйрат æмæ зæгъинаджы æхсæн. «Ирон культурæ»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын тире æвæрыны æгъдæуттæ.	**Коммуникативон:** ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи архæйдтытæм хъус дарын. **Базонæн**: æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Фыдыбæстæ, мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынæдтæй ныхасы мидæг пайда кæныныл
9.	**8.11**	Диктант	1	Рефлекси		**Коммуникативон:** ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи рæдыдтытæ раст кæнын хи архæйдтытæн аргъ кæнын. **Базонæн**: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг		

						кæнын.		
10.	**15.11**	***Хъудыйады фæрссаг уæнгтæ*** Æххæстгæнæн. Йæ нысаниуæг. Комкоммæ æмæ фæрссаг æххæстгæнæнтæ. Æххæстгæнæнты бастдзинад, цы дзырдтæ фæбæрæг кæнынц, уыдонимæ «Æвзæгтæ.Культурæ»	6 1	Ног æрмæг амоныны урок	Бакусын хъуыдыйады фæрссаг уæнгтыл,. æххæстгæнæныл	**Коммуникативон:** ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:** хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. **Базонæн**: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.	Индивидуалон куыст кæнынмæ æмæ къорды архайынмæ разæнгард кæнын	Синтаксисон æвзæрстытæ. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын. Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.
11.	**22.11**	Бæрæггæнæн. Цавæр ныхасы хæйттæ вæййынц бæрæггæнæнтæ. Бæрæггæнæнты бастдзинад, цы дзырдтæ фæбæрæг кæнынц, уыдонимæ «Удварны æууæлтæ»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдты синтаксисон æвзæрстытæ.	**Коммуникативон:** ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи рæдыдтытæ раст кæнын, хи архæйдтытæн аргъ кæнын. **Базонæн**: æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Синтаксисон æвзæрстытæ. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын. Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.
12.	**29.11**	Æмхасæн «Удварны æууæлтæ»	1	Ног æрмæг амоныны урок	æрхæцæн нысæнттæ æмхасæнимæ	**Коммуникативон:** хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи хъуыдытæ раргом	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Тексты пунктуацион анализ. Хъуыдыйæдтæ æмхасæнтимæ æвзарын.

						кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. **Базонæн**: хибарæй архайын, хи архæйдтыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын		
13.	**6.12**	Фадатон дзырдтæ. Афоны фадат. Бынаты фадат. «Чиныг зонындзинæдты къæбиц»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын фадатон дзырдты хуызта	**Коммуникативон:** хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи хъуыдытæ раргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. **Базонæн**: хибарæй архайын, архæйдтыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.
14.	**13.12**	Фадатон дзырдтæ. Архайды хуызы фадат. Æфсоны фадат. Нысаны фадат. «Нæ истори, нæ рагфыдæлтæ»	1	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын фадатон дзырдты хуызта	**Коммуникативон:** къорды кусынмæ арæхынил кусын. **Регулятивон:** хи архæйдтытæ æмæ къорды уæнгты архæйдтытæн фæтк аразын. **Базонæн:** вазыгджын хъуыдыйады арæзт, хуымæтæг хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ æнкъарын	Индивидуалон куыст кæнынмæ æмæ къорды архайынмæ разæнгард кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Вазыгджын хъуыдыйæдтæй пайда кæнгæйæ, цардæй ист цауы тыххæй дзурын
15.	**20.12** **27.12**	Изложени.	**2**	Рефлекси	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынæдтæй ныхасы мидæг	**Коммуникативон:** ахуыргæнæг æмæ æмкъласонтимæ иумæ кусын зонын, ахуырадон диалог аразын **Регулятивон:** хи архæйдтытæн фæтк аразын, раст сæ кæнын,	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырныдзинадыл куыст	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ

					пайда кæнынил	сæ фæстиуджытæ равзарын зонын **Базонæн**: комкоммæ ныхас цы хъуыдыйæдты ис, уыдоны арæзт æмбарын, ахæм хъуыдыйад саразын зонын.		
16.	**10.01**	***Иувæрсыг хъуыдыйæдтæ.*** Иувæрсыг хъуыдыйæдты дыуæ къорды. «Удварны æууæлтæ»	**7** **1**	Ног æрмæг амоныны урок	Лæмбынæгдар æрлæууын иувæрсыг хъуыдыйæдты хуызтыл	**Коммуникативон:** ахуыргæнæг æмæ æмкъласонтимæ иумæ кусын зонын, ахуырадон диалог аразын **Регулятивон:** хи архæйдтытæн фæтк аразын, раст сæ кæнын, сæ фæстиуджытæ равзарын зонын **Базонæн**: комкоммæ ныхас æмæ диалогон ныхасы арæзт æмбарын, диалоджы архайын зонын	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ тырнындзианд рæзын кæнын	Фысгæ ныхасы рæзтыл куыст.Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын
17.	**17.01**	Бæлвырдцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. «Райгуырæн зæххы ад»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бакусын бæлвырдцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтыл	**Коммуникативон:** хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ; мадæлон æвзаджы аивгæнæн мадзæлттæй пайда кæнгæйæ, монологон ныхас аразын. **Регулятивон:**хи хъуыдытæ раргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. **Базонæн**: хи ныхас раст рацаразын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын.Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст.	Фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын
18.	**24.01**	Æбæлвырдцæсгомон иувæрсыг	**1**	Ног æрмæг амоныны	Бакусын æбæлвырдцæсгомо	**Коммуникативон;** фæрстытæ æвæрын зонын	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ	Къордты куыст. Сфæлдыстадон

		хъуыдыйæтæ. «Нæ фыдæлты хæзна»		урок	н иувæрсыг хъуыдыйæдтыл	быцæу кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. **Базонæн**:хи архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зоныдзинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	тырнын. Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	куыстытæ.
19.	**31.01**	Иумæйагцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. «æмбисондхæссæг-зондамонæг»	**1**	Урок-практикум	Бакусын иумæйагцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтыл	**Коммуникативон;** хи хъуыдытæ æргом кæнын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын. **Базонæн**:хи архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зоныдзинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын. Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын
20.	**7.02**	Æнæцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. «Нæ лымæн цæрæгойты дуне»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бакусын æнæцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтыл	**Коммуникативон:** дзургæ æмæ фысгæ ныхасы хæрзхъæддзинадыл кусын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын зонын. **Базонæн:** фысгæ æмæ дзургæ ныхас аразгæйæ æвзаджы æгъдæуттæм æмбаргæйæ	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын. Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; тексты анализ

						хъус дарын		
21.	**14.02**	Номхуындон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ. «Нæ рагфыдæлты цард»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бакусын номхуындон иувæрсыг хъуыдыйæдтыл.	**Коммуникативон:** дзургæ æмæ фысгæ ныхасы хæрзхъæддзинадыл кусын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын зонын. **Базонæн:** фысгæ æмæ дзургæ ныхас аразгæйæ æвзаджы æгъдæуттæм æмбаргæйæ хъус дарын	Хи дзырдуат фæхъæздыгдæр кæнынмæ тырнын	Къордты куыст, индивидуалон куыст
22.	**21.02**	Контролон диктант.	**1**	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын				
23.	**28.02**	Æххæст æмæ æнæххæст хъуыдыйæдтæ. «Удварны хæзнатæ»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бакусын æххæст æмæ æнæххæст хъуыдыйæдтыл.	**Коммуникативон:** дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын. **Базонæн:** дзырдуæттæй пайда кæнын; анализ и синтез кæнын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	. Сфæлдыстадон куыстытæ.
24.	 **6.03**	***Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ*** Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ	**7** **1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бакусын хъуыдыйады æмхуызон уæнгтыл	**Коммуникативон:** дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын. **Базонæн:** æфсоны-фæстиуæджы ахастытæ æргом кæнын;	Хи дзырдуат аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ

		«Ирыстоны историон цыртдзæвæнтæ»				текст-тæрхон аразын.		
25.	**13.03**	Бæттæгтæ хъуыдыйады æмхуызон уæнгтимæ. «Удварны хæзнатæ»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынæдтæй ныхасы мидæг пайда кæныныл	**Коммуникативон;** фæрстытæ æвæрын зонын быцæу кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. **Базонæн**:хи архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ тырнындзианд рæзын кæнын	Синтаксисон æвзæрстытæ. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын. Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.
26.	**20.03**	Æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæнтæ. «Удварны хæзнатæ» «Ирыстоны историон цыртдзæвæнтæ»	**1**	Урок-беседæ	Бацамонын æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæнтæ	**Коммуникативон:** дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын. **Базонæн:** дзырдуæттæй пайда кæнын; анализ и синтез кæнын.	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст,текстæн монон-эстетикон æгъдауæй аргъ кæнын.	Сфæлдыстадон куыстытæ. Къордты куыст.
27.	**3.04**	Æмхуызон уæнгты иугæнæг дзырдтæ. Æрхæцæн нысæнттæ иугæнæг дзырдтимæ. «Мæргъты цардæй»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын æмхуызон уæнгты иугæнæг дзырдты æрхæцæн нысæнтты æгъдæуттæ	**Коммуникативон;** фæрстытæ æвæрын зонын быцæу кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ

						Базонæн: хи архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.		
28.	**10.04**	***Сидæнтæ, бавæргæ дзырдтæ æмæ æвæстхъæртæ*** Хъуыдыйæдтæ сидæнтимæ.Æрхæцæн нысæнттæ сидæнтимæ. «Удварны æууæлтæ»	**8** **1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын сидæны тыххæй æмбарынад, сидæны бынат хъуыдыйады	**Коммуникативон:** хи æмæ искæй ныхас раст кæнынил архайын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. **Базонæн:** анализ и синтез кæнын; хи архæйдтыты рефлекси; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.		
29.	**17.04**	Бавæргæ арæзтытæ. Æрхæцæн нысæнттæ бавæргæ арæзтытимæ. «Ирыстоны историон цыртдзæвæнтæ»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын бавæргæ арæзтытæ,æрхæцæн нысæнтты æвæрыны фæтк.	**Коммуникативон:** хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи хъуыдытæ раргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. **Базонæн**: хи ныхас раст рацаразын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ, предметы æрфыст цæттæ кæнын
30	**24.04**	Бахæсгæ арæзтытæ. Æрхæцæн нысæнттæ бахæсгæ арæзтытимæ. «Дун-дуне-нæ	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын бахæсгæ арæзтытæ, æрхæцæн нысæнтты æвæрыны фæтк.	**Коммуникативон:** хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын,	Къорды кусынмæ разæнгард кæнын	Къордты куыст, индивидуалон куыст

		алфæмблай»				ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. **Базонæн**: хи архæйдтыты рефлекси; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.		
31.	**8.05**	Бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ. «Ирыстоны историон цыртдзæвæнтæ»	**1**	Комбинарон урок	Бацамонын бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ	**Коммуникативон;** фæрстытæ æвæрын зонын быцæу кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. **Базонæн**: хи архæйдтыты рефлекси; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ
32.	**15.05**	***Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгтæ*** Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгты тыххæй æмбарынад. Иртæстгонд бæрæггæнæнтæ æмæ æмхасæнтæ. Иртæстгонд фадатон дзырдтæ	**3** **1**	Ног æрмæг амоныны урок	Бацамонын хъуыдыйады иртæстгонд уæнгты тыххæй æмбарынад.	**Коммуникативон:** искæй ныхасмæ хъусын, аргъ ын кæнын; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннæмæ рахизын зонын **Базонæн:** æвзаджы æмбарынæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Хибарæй кусынмæ, хибарæй зонындзинæдтæ исынмæ тырнын	Синтаксисон æвзæрстытæ. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын. Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.

		«Ӕрдз Хуыцауæй адæймагыл фæдзæхст у!»						
33.	**22.05**	***Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас*** Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас. Ӕрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасы. Диалог. Цитатæ. Ӕрхæцæн диалог æмæ цитатæйы «Удварны миниуджытæ» «Ӕрдз на дарæг»	**1**	Ног æрмæг амоныны урок	Равзарын тексты хуызтæ, æрфыстон тексты æууæлтæ; бацæттæ кæнын текстмæ хæстæг изложении фыссынмæ	**Коммуникативон:** хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. **Регулятивон:**хи хъуыдытæ раргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. **Базонæн**: хи ныхас раст рацаразын.	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ разæнгарддзинад	Текстæн пълан аразынил куыст; пъланмæ гæсгæ текст хи ныхæстæй радзурын; хи текст фыссын
34.	**29.05**	Контролон диктант.	**1**	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, хи ныхасы мидæг рацыд æвзаджы иуæгтæй пайда кæнынил ахуыр кæнын; рæдыдтытæ раст кæнынил архайын	**Коммуникативон:** хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын **Регулятивон:** ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын **Базонæн:** æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын